

PM Rotel VII+VIII (Dnr KS 2019/1319)

**Anmälan om svar på remiss av Stärkt kompetens i vård
och omsorg - slutbetänkandet från utredningen
Reglering av yrket undersköterska (SOU 2019:20)**

Remiss från Socialdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarråden Jan Jönsson och Erik Slottner anför följande.

Ärendet

Utredningens övergripande uppdrag har varit att föreslå hur yrket undersköterska kan regleras så att kvalitet och säkerhet ökas i hälso- och sjukvården samt omsorgen. I utredningens uppdrag ingår det även att göra en kartläggning för att bl.a. kunna redovisa hur yrkesrollen skiljer sig mellan den landstingsfinansierade hälso- och sjukvården och den kommunalt finansierade vården och omsorgen, framför allt beträffande eget ansvar, självständighet i yrket och betydelse för patientsäkerheten.

Utredningen har dels sammanställt grundläggande data kring yrkesgruppen, dels genomfört ett stort antal besök och intervjuer med representanter för kommuner, landsting, privata utförare, professionsföreträdare och myndigheter för att bättre kunna redovisa hur stor yrkesgruppen är, vilken utbildning de som arbetar i yrket har och vilka arbetsuppgifter de utför. Då en majoritet av undersköterskorna arbetar inom kommunala verksamheter, var det för utredningen angeläget att besöka så många kommuner som möjligt under kartläggningsfasen. Stockholms stad var en av kommunerna som deltog i kartläggningen.

Socialdepartementet har skickat utredningen på remiss och på grund av kort remisstid har staden besvarat remissen med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Våra synpunkter

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Stockholm den 9 december 2020

JAN JÖNSSON OCH ERIK SLOTTNER

Bilaga

Stärkt kompetens i vård och omsorg – slutbetänkandet från utredningen Reglering av yrket undersköterska (SOU 2019:20)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Jan Valeskog och Kadir Kasirga (båda S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

I sak delar vi i stort de synpunkter som framfördes av Stadsledningskontoret i september 2019.

Med det sagt finner vi det uppseendeväckande att ärendet hanteras som ett anmälningssärendet 15 månader efter att ärendet borde ha behandlats. Enligt kommunstyrelsens delegationsordning ska ärenden som är så brådskande att det inte går att vänta med beslutet till kommunstyrelsens nästa sammanträde kunna fattas på delegation. Ett sådant beslut måste dock enligt regelverket anmälas vid kommunstyrelsens nästa sammanträde. Det har nu passerat 30 sammanträden med kommunstyrelsen sedan ärendet borde ha hanterats.

Hade företrädare för oppositionen haft substantiella invändningar hade det varit omöjligt att redovisa dessa öppet och på så sätt föra in dem i beslutsprocessen.

Att ansvariga borgarrådets försöker förklara anmälningssärendet med kort svarstid är inte bara i sak fel (hade ärendet hanterats korrekt från början hade det kunnat behandlas på kommunstyrelsens sammanträden 2019-09-18) utan också lite pinsamt.

Har man gjort fel bör man ta ansvar för det – även när det gäller de egna rotlarnas missar.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Kadir Kasirga och Karin Gustafsson (alla S) och Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Utredningens övergripande uppdrag har varit att föreslå hur yrket undersköterska kan regleras så att kvalitet och säkerhet ökas i hälso- och sjukvården samt omsorgen. I utredningens uppdrag ingår det även att göra en kartläggning för att bl.a. kunna redovisa hur yrkesrollen skiljer sig mellan den landstingsfinansierade hälso- och sjukvården och den kommunalt finansierade vården och omsorgen, framför allt beträffande eget ansvar, självständighet i yrket och betydelse för patientsäkerheten.

Utredningen har dels sammanställt grundläggande data kring yrkesgruppen, dels genomfört ett stort antal besök och intervjuer med representanter för kommuner, landsting, privata utförare, professionsföreträdare och myndigheter för att bättre kunna redovisa hur stor yrkesgruppen är, vilken utbildning de som arbetar i yrket har och vilka arbetsuppgifter de utför. Då en majoritet av undersköterskorna arbetar inom kommunala verksamheter, var det för utredningen angeläget att besöka så många kommuner som möjligt under kartläggningsfasen. Stockholms stad var en av kommunerna som deltog i kartläggningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till utredningens förslag om att införa skyddad yrkestitel för undersköterskor. Det är viktigt att synliggöra den faktiska kompetens som finns i verksamheten för att höja statusen i vårdyrket och samtidigt ta fram tydliga kompetensstegar och karriärvägar för omvårdnadspersonal.

Stadsledningskontoret bedömer att förslaget kan bidra till att öka kvaliteten och säkerheten inom vård och omsorg. Förslaget är i linje med kommunfullmäktiges mål 1.4. *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet* och kommunfullmäktiges mål 1.5. *I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande*. Stadsledningskontoret delar dock inte utredningens åsikter om att förslaget inte kommer medföra direkta kostnader för kommunen. Stadsledningskontoret gör bedömningen att förslaget kommer att ge staden ökade kostnader i form av till exempel löner, ansökningar, vikarier, utbildning och validering.

Omvårdnadsyrket är komplext och många gånger förekommer ensamarbete. Det är därför av stor vikt att ha höga krav på utbildningen för såväl vårdare som undersköterskor. Förslaget på utbildningsinnehåll som tagits fram av Skolverket är relevant förpackade i yrkesexamenskurser. De ökade kraven på kursinnehåll och det svenska språket matchar stadens behov av medarbetare som måste kunna kommunicera med de äldre, närstående, chefer och kollegor. Medarbetare i staden ska också kunna dokumentera enligt gällande lagar och riktlinjer.

Utredningen föreslår att medarbetare ska kunna få sin kompetens validerad genom Socialstyrelsen. Stadsledningskontoret är positivt till att Socialstyrelsen får ett samlat ansvar kring validering. Det kan dock vara svårt för många att validera sina kunskaper. Det bör vara

möjligt för stadens medarbetare att under övergångstiden läsa in de kurser som fattas för att kunna ansöka om underskötersketiteln. Vuxenutbildningen i staden bör därför vara förberedda för detta genom till exempel snabba webbaserade utbildningsspår samt utbildning i klassrum med möjlighet till långsam takt och förstärkt stöd i svenska.

Socialstyrelsen kommer att ta ut en avgift om 700 kronor per ansökan om bevis om rätt att använda titeln undersköterska. Stadsledningskontoret bedömer att det finns en risk att medarbetare inte anser sig ha möjlighet att betala den kostnaden och därför avstår från att ansöka om titeln. Detta kan innebära att det rent formellt blir för få personer med titeln undersköterska i verksamheten. För att undvika detta är det sannolikt att arbetsgivaren blir tvungen att stå för denna kostnad för redan anställd personal. Hur många medarbetare som kommer bli aktuella för valideringsinsatser kommer till stor del att bero på vilken täthet av undersköterskor staden anser sig behöva för att säkerställa god kvalitet i verksamheterna.

Stadsledningskontoret anser att införandet av skyddad yrkestitel för undersköterska kommer att innebära ökade kostnader för staden i form av ansökningskostnader samt kostnader för validering och utbildning. I samband med de nya bestämmelserna förväntas även tid för administration av omvårdnadspersonal att öka. Det kan finnas medarbetare som i dag har titeln undersköterska utan formell behörighet som inte kommer att nå upp till ställda krav för att få kalla sig undersköterska. Deras tjänster kommer då att behöva förhandlas om till vårdbiträde eller liknande.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att det under de närmsta åren kommer vara brist på personer med yrkestiteln undersköterskor. Lönerna kommer förmodligen öka för de som uppnår kraven för yrkestiteln. I utredningen framgår att forskning på området har visat att lönenivån ökar med cirka 15 procent i samband med att ett yrke regleras. Ändringen kommer även att medföra ett ökat behov av vikarier då många ordinarie undersköterskor kompetensutvecklas för att uppnå kraven för yrkestiteln.

Stadsledningskontoret anser att funktionshinderperspektivet saknas i utredningen. Utredningen beskriver varken nuläget för undersköterskor inom funktionshinderområdet eller konsekvenserna förslaget har på funktionshinderområdet.